

Mchangamas mission

SKREVET AF
Rasmus Korsgaard

Han er en af de mest markante skikkelser i den offentlige debat om retssikkerhed og frihedsrettigheder i nyere tid. Juristen og debattøren Jacob Mchangama har forladt CEPOS for at begive sig ud på en ny mission, som hedder Justitia. Stud. Jur. har mødt Jacob Mchangama.

Det kunne godt ligne et rumcenter udefra. Lokalerne, hvor Justitia, Danmarks første uafhængige juridiske tænketank, holder til. Grå skyer og regnvejr minder mig dog hurtigt om, at jeg ikke befinder mig i Florida, men midt i Nordhavnen. Det er herfra, at direktør Jacob Mchangama og resten af holdet hos Justitia prøver at navigere den offentlige debat om retssikkerhed og frihedsrettigheder i den rigtige retning. Lokalerne er udlånt af Kromann Reumert, der holder til ved siden af.

Der fulgte vist ikke et krav om dresscode med i aftalen eller også bryder Jacob Mchangama bare reglerne, sådan som han smilende byder mig velkommen iklædt en sort cardigan og et par chinos. Det er nu ikke fordi Jacob Mchangama ligner en person, som skriger *rebel without a cause*. Men han er vant til at være i opposition.

De fleste har nok stiftet bekendtskab med Jacob Mchangama i hans egenskab af chefjurist for den borgelig-liberale tænketank CEPOS. Under tiden hos CEPOS har han bl.a.

opponeret imod, hvad han opfattede som en forringelse af retssikkerheden og-/eller frihedsrettighederne i de love, som danske politikere har indført, eller som de har til hensigt at indføre.

Derudover har Jacob Mchangama været med til at rejse talrige debatter om retssikkerhed og frihedsrettigheder via indlæg i avisernes debatsider, på sin blog '*Retsstaten*', i sin bog '*Fri os fra friheden*' og i dokumentarfilmen '*Collision! Free Speech and Religion*'. Men det er nu slut. I hvert fald med CEPOS som afsender. *Men hvorfor overhovedet starte en tænketank, når det går så godt med at få taletid i medierne?*

»CEPOS er en borgerlig-liberal tænketank, som har fokus på en masse andre forhold end retssikkerhed og frihedsrettigheder. Jeg ville gerne stifte en tænketank, som hverken lå politisk til højre eller venstre, men som er juridisk funderet, og som udelukkende har fokus på en række demokratiske værdier.«

Vant til at være i opposition

En række menneskerettighedsekspertter mener, at Jacob Mchangamas indlæg i den offentlige debat ofte har været forankret i en liberal og borgelig mission, hvilket ifølge dem har svækket den juridiske værdi af hans indlæg. Andre mener, at dette ikke er tilfældet. Jacob Mchangama har dog

” CEPOS er en borgerlig-liberal tænketank, som har fokus på en masse andre forhold end retssikkerhed og frihedsrettigheder. Jeg ville gerne stifte en tænketank, som hverken lå politisk til højre eller venstre, men som er juridisk funderet, og som udelukkende har fokus på en række demokratiske værdier ”

aldrig lagt skjul på, at han er borgelig, men har samtidig afvist, at hans analyser og indlæg skulle være forankret i en borgelig og liberal mission. Det er ikke noget nyt for Jacob Mchangama, at folk ikke er enige med ham. Sådan har det været for ham det meste af livet. Han er vant til at være i opposition.

Jacob Mchangamas far kom i 1976 til Danmark fra Comorerne, hvor han havde været frihedskæmper og havde siddet i fængsel for sine holdninger. I Danmark mødte han Jacob Mchangamas mor, og 2 år senere kom Jacob Jomo Danstrøm Mchangama til verden. Mellemlavnet Jomo stammer fra den kenyanske frihedshelt Jomo Kenyatta. Jacob Mchangama voksede op i et kollektiv på Østerbro. Begge forældre var vestreorienterede, men der gik ikke mange år før Jacob Mchangama begyndte at opponere mod sine forældres politiske observans.

Spoler man nogle år frem i tiden, nærmere bestemt til 2003, finder vi Jacob Mchangama i opposition under studierne. I forbindelse med sin master i menneskerettigheder og demokrati i Venedig stillede han fx spørgsmålstejn ved den undervisning, som han modtog. Jacob Mchangama kritiserede, at menneskerettighederne i bl.a. fagene 'Globaliseringen og dens alternativer' og 'Kapitalismen og dens alternativer' blev sovset til i venstreorienterede budskaber og undertoner.

Ildsjæl

Før Jacob Mchangama kom til CEPOS, var han ansat hos Plesner. Hans Hedegaard, partner hos Plesner, har i et tidligere portræt af Jacob Mchangama fortalt, at han skilte sig ud allerede fra starten. Han bliver af Hans Hedegaard beskrevet som en iøjnefaldende og idealistisk person, der bl.a. brugte sin fritid på at skrive indlæg til aviser om frihedsrettigheder og retssikkerhed.

Nogle vil mene, at det kræver noget af en ildsjæl at skulle give sig i kast med sådanne projekter, da arbejdsugen hos et erhvervsadvokatkontor til tider godt kan være rigtig lang. *Hvor kommer den brændende gejst til at gå i brechen for frihedsrettigheder og retssikkerhed fra?*

»Det er en overbevisning om, at det er nogle helt væsentlige værdier, som nærmest alt det gode og smukke ved vores samfund udspringer af – altså, at man har retten til at tænke, tale, handle og kritisere. Det er i virkeligheden nogle sårbare rettigheder, som vi tager for givet. De værdier, som Justitia har, er værd at gå i brechen for«, kommer det prompte fra Mchangama, som efter en kort kunstpause fortsætter: »Når man har arbejdet med dissidenter fra ikke-demokratiske lande, finder man også ud af, hvor vigtige de værdier, som vi har, er.«

Med små skridt i den forkerte retning

Kigger man rundt omkring i verden, er man ikke i tvivl om, at retssikkerhed og frihedsrettigheder trives godt i Danmark, og de fleste danskere tager dem da helt sikkert også for givet. Det kan derfor virke en smule redundant at kæmpe for disse rettigheder i Danmark. Den præmis køber Jacob Mchangama imidlertid ikke.

»I forhold til resten af verden, står det jo rigtig godt til i Danmark. Men så kan man også spørge: Hvorfor skal vi diskutere økonomi i Danmark, når vi er et af verdens mest velstående lande? Frihedsrettigheder og retssikkerhed er grundpiller i et samfund som Danmark. Efter min opfattelse har der været en udvikling i de seneste 15 år, hvor man med små skridt er gået i den forkerte retning. Jeg tror det er farligt, hvis man begynder at tage frihedsrettigheder og retssikkerhed for givet.«

Men frygter du, at de rettigheder, som vi har nu, bliver taget fra os?

»Nej, jeg er ikke bange for, at Danmark på den korte eller mellemlange bane bliver et diktatur«, smiler han, og fortsætter: »Men nogle gange kan det gå hurtigt, og især hvis man vedbliver med at slibe beskyttende lag af, så er der jo ikke nogen garanti for, at det om 50 år ser ligeså godt ud, som det gør i dag.«

Vil føre principielle sager på pro bono basis

Og netop for at imødegå en sådan udvikling har Mchangama

søsat Justitia, hvis mission er at levere »fagligt forankret viden og løsningsforslag, der styrker retssikkerhed og frihedsrettigheder, til den offentlige debat og retspolitiske dagsorden. Justitia har også som formål at forsvare grundlæggende retsprincipper gennem førelse af udvalgte principielle retssager på pro bono basis.«

Navnligt det sidste er interessant, idet Justitia barsler med, at de vil føre nogle retssager på pro bono basis. De har derfor hentet advokat Casper Christiansen fra Kammeradvokaten, som bl.a. skal føre sager for Justitia. Jacob Mchangama forklarer herom: »Det er et problem, at der for en advokat ikke er økonomi i at føre nogle af de mere principielle sager. Konsekvensen kan være, at sagerne ikke bliver taget, eller at sagerne ikke får den tid, som de fortjener. Det vil vi gerne ændre på, og derfor har vi ansat Casper.« Jacob Mchangama understreger samtidig, at »det er dog vigtigt, at der er tale om principielle sager inden for vores fokusområder.«

Efter 40 minutter i selskab med Jacob Mchangama, går vi hver til sit. Han går ind til sit kontrolrum med en avis under armen. Jeg går ud af døren med en historie rigere.

Justitia blev stiftet 1. august 2014. Justitia modtager, i modsætning til fx Institut for Menneskerettigheder, ikke nogen former for offentlig støtte. Deres virke og eksistensgrundlag er helt afhængig af private midler. Justitia er tilgængelig på de sociale medier og justitia-int.org. Der arbejder pt. 9 personer hos Justitia, herunder en række studentermedhjælpere.